

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **T. N. H.**, zast. Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem, se sídlem Náměstí 28. Října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2019, č. j. 34 Az 7/2017 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2017, č. j. OAM-159/ZA-ZA11-HA10-2017, ve věci mezinárodní ochrany. Stěžovatel se domáhal zrušení shora specifikovaného rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel v žalobě nepopíral, že žádal o udělení mezinárodní ochrany z důvodu ekonomického zabezpečení své rodiny žijící ve Vietnamu; žalovaný se však dle něj nesprávně omezil pouze na formální hodnocení důvodů žádosti, ale nezkoumal obsahové důvody. Dále namítl, že mu nebyla řádně doručena výzva k seznámení se s podklady před vydáním rozhodnutí; fikce doručení nastane pouze v případě, že písemnost byla uložena a adresát se o uložení dozvěděl z výzvy vložené do domovní schránky; stěžovatel nebyl v souladu s § 23 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, vyzván k převzetí písemnosti, protože nedošlo k fikci doručení a stěžovateli bylo tímto postupem bráněno v uplatnění jeho procesních práv.

[3] Krajský soud ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nebyl v případě stěžovatele zjištěn žádný azylově relevantní důvod; z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky, národnosti Hoa a křesťanského náboženského vyznání, nikdy nebyl členem politické strany či jiné organizace; v době svého pobytu ve vlasti neměl žádné problémy, nikdy nebyl trestně stíhán; s vietnamským režimem nemá osobně žádné problémy a nikdy tam neměl žádné potíže; vycestování z ČR pro něj bude mít pouze ekonomické následky; ve Vietnamu nemá možnost vydělávat peníze, protože je tam velká konkurence; nemá žádné vzdělání a nevlastní žádný kapitál - obává se tedy pouze toho, že ve Vietnamu nebude mít možnost vydělávat tolik peněz, kolik vydělává na území ČR; pokud se tedy vrátí do země původu, nebude schopen zřejmě uživit svoji manželku a děti, pokud ale získá legální pobyt na území ČR a bude moci podnikat, pak uživí sebe a svou rodinu. Krajský soud konstatoval, že žalovaný ve věci zjistil

skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení sdělil a opatřil si informace o situaci ve Vietnamské socialistické republice z několika zdrojů.

[4] K námitce stran doručování krajský soud odkázal na obsah správního spisu, z něhož se podává, že stěžovatel požádal dne 2. 3. 2017 písemně o odchod do soukromí z Příjímacího střediska Zastávka; aby mohlo být takové žádosti vyhověno, bylo nezbytné, aby v žádosti uvedl řádnou adresu jeho pobytu - stěžovatel jako svoji adresu v této žádosti ohlásil: P. 553/67, X B. Jak plyne z dalšího obsahu správního spisu, na uvedené adrese se stěžovatel sice zřejmě zdržoval (tuto adresu uváděl jako adresu svého pobytu i v dalších písemnostech založených ve správním spise), ale nepřebíral zde řádně poštu; v souladu s § 24 zákona o azylu mu bylo doručováno v průběhu správního řízení na adresu pro doručování, kterou za tímto účelem Ministerstvu vnitra sám sdělil. Krajský soud podotkl, že v takové situaci je vždy důležité, aby si cizinec na adrese, kde se zdržuje, řádně označil poštovní schránku svým jménem, o čemž byl také poučen; odkázal na § 77 zákona o azylu, který upravuje možnost změny místa hlášeného pobytu z azylového (pobytového) střediska na soukromou adresu, přičemž je nezbytné, aby změna adresy pobytu měla určitá pravidla; je totiž vždy nutné zajistit dostupnost žadatele pro úkony spojené s řízením ve věci mezinárodní ochrany. Krajský soud ověřil ze správního spisu, že stěžovateli bylo předvolání k seznámení se s podklady rozhodnutí na den 28. 8. 2017 v 8:30 hod. na pracovišti Odboru azylové a migrační politiky Zastávka, doručováno na jím sdělenou adresu: P. 553/67, X B., a to dne 14. 8. 2017; poštu si zde nepřevzal; sice se na uvedené adrese podle všech okolností zdržoval, ale zřejmě si zde neoznačil poštovní schránku svým jménem, protože mu nebylo možno písemnosti na tuto adresu doručovat a pro poštovního doručovatele byl „adresátem neznámým“ (jak bylo uvedeno na obálce předvolání založeného ve správním spise). Krajský soud uvedl, že stěžovatel věděl, že musí být dostupný pro úkony spojené s řízením ve věci mezinárodní ochrany, a to i přesto, že opustil příjímací středisko a odešel bydlet do soukromí; tuto svoji dostupnost i přes pokyny správního orgánu nezajistil. Krajský soud podotkl, že z výpovědi stěžovatele nadto mimo jiné vyplývá, že za podobnou nesoučinnost již byl v podstatě „sankcionován“, a to v podobě dřívějšího zrušení jeho pobytového oprávnění (stěžovatel zde původně pobýval na základě pobytového oprávnění za účelem podnikání), neboť v místě hlášeného bydliště nebyl při konaných pobytovéch kontrolách, které předcházely zrušení pobytového oprávnění, opakovaně nikdy zastížen; z uvedeného vyplývá, že stěžovatel své povinnosti zcela ignoruje. Ze správního spisu je také zřejmé, že se nedostavil ani na předvolání k převzetí si konečného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany dne 19. 9. 2017. O vydání stejnopisu napadeného rozhodnutí požádal až dne 2. 10. 2017, přičemž opět v žádosti uvedl jako místo svého hlášeného pobytu na území ČR adresu: P. 553/67, X B. Krajský soud uzavřel, že účelem pobytu žadatelů o mezinárodní ochranu v příjímacích či pobytovéch střediscích je zajištění rychlé komunikace správního orgánu s žadatelem při provádění jednotlivých správních úkonů v rámci řízení o mezinárodní ochraně. Pokud tedy stěžovatel požádal o odchod do soukromí z příjímacího střediska, pak i po povolení k opuštění tohoto příjímacího střediska musí zajistit svoji dostupnost pro úkony spojené s řízením ve věci mezinárodní ochrany; tak ale v uvedené věci stěžovatel nepostupoval, protože musí nést následky svého jednání. Vzhledem k tomu, že poštovní doručovatel dne 14. 8. 2017 uvedl na obálce s předvolávkou ze dne 10. 8. 2017 k seznámení se s podklady rozhodnutí dne 28. 8. 2017 na pracovišti OAM Zastávka, že adresát je na uvedené adrese neznámý, musel správní orgán postupovat ve smyslu § 24 odst. 4 zákona o azylu: písemnost určená účastníku řízení, jehož pobyt není znám, se uloží po dobu 10 dnů v azylovém zařízení, které je nejbližší místu jeho hlášeného pobytu; zásilka byla řádně uložena v zařízení v Zastávce u Brna; jelikož si zásilku stěžovatel nevyzvedl, bylo třeba ji 10. dnem od uložení považovat za doručenou. Krajský soud poukázal také na to, že stěžovatel v žalobě neuplatňoval žádné námitky směřující proti obsahu správního spisu a proti podkladům vydaného rozhodnutí, které správní orgán v této věci zajistil.

pokračování

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že jak žalovaný při vydání správního rozhodnutí, tak krajský soud v řízení o žalobě proti tomuto rozhodnutí v podstatě vyslovil názor, že jediným důvodem pro podání stěžovatelovy žádosti u udělení mezinárodní ochrany, byla jeho ekonomická situace. Jak již stěžovatel uvedl ve své žalobě, je zapotřebí, aby bylo zváženo i materiální hledisko jeho situace. Případný nucený návrat stěžovatele do vlasti bude mít negativní dopad především na jeho nezletilé děti, ale i zbytek jeho rodiny, když stěžovatel, který dlouhodobě pobýval na území České republiky, kde provozoval výdělečnou činnost, díky které byl schopen živit svoji rodinu, bude nucen vrátit se do země původu, ve které za dobu jeho pobytu na území České republiky nutně muselo dojít ke ztrátě ekonomicko-sociálních vazeb. To je v zemi, jako je Vietnamská socialistická republika, ve které je nouze o pracovní příležitosti a kde je možnost získání práce často vázána až na nutnost uchýlit se k úplatkářství, v podstatě znamená, že stěžovatel bude v natolik nevýhodném postavení, že možnost uživit svoji rodinu bude mít pouze v případě příznivé shody okolností. Důvodem pro podání žádosti tak nebyla snaha o jakési zlepšení stěžovatelovy situace, ale zabránění nemožnosti získání obživy, která by negativně ovlivnila především stěžovatelovy děti. Za těchto okolností má stěžovatel za to, že byly naplněny podmínky pro to, aby mu byl udělen humanitární azyl a krajský soud se dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že tyto podmínky naplněny nebyly a rozhodnutí, kterým mu tento druh ochrany udělen nebyl, je správné. Stěžovatel nesouhlasí s krajským soudem, že byly naplněny podmínky doručení dle § 24 odst. 3 zákona o azylu. Aby bylo možno dle tohoto ustanovení doručit fikcí, musí o uložení písemnosti v místě provozovny držitele poštovní licence být adresát vhodným způsobem upozorněn. Pokud nelze toto upozornění provést běžným vhozením lístku do schránky adresáta, neboť ten nemá poštovní schránku zřízenou (což zajisté v některých případech ani mít nemůže, neboť např. může její zřízení být v rozporu s domovním řádem), zajisté existují i další vhodné způsoby takového upozornění (doručovatel např. může zazvonit a dotázat se, zda se tam daný adresát zdržuje a pokud ano, přenechat oznámení přímo v bytě). Stěžovatel tak má za to, že neporušil žádnou svoji povinnost součinnosti při řízení o udělení mezinárodní ochrany. Jelikož stěžovateli nebyla doručena uvedená písemnost, čímž bylo znemožněno, aby se seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřil se k nim, bylo zasaženo do jeho procesních práv. Ve skutečnostech uvedených v této části kasační stížnosti spatřuje stěžovatel i důvody její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., neboť má za to, že se jedná o podstatnou právní otázku, jejíž případné nesprávné vyřešení je do budoucna schopno negativně ovlivnit procesní práva dalších žadatelů o azyl.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost; má za to, že jak jeho rozhodnutí tak napadený rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy; v dalším odkázal na správní spis, na své vyjádření k žalobě a odůvodnění napadeného rozsudku, v němž se krajský soud s žalobními námitkami, které stěžovatel fakticky opakuje i v kasační stížnosti podrobně vypořádal. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, resp. ji pro nepřijatelnost odmítl.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znakem tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle

citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[9] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně. Nebyl shledán ani důvod pro přistoupení k judikaturnímu odklonu. Soud neshledal ani zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Kasační stížnost je pro výše uvedené podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[10] Žalovaný, potažmo krajský soud se zabýval všemi stěžovatelem sdělenými důvody, které hodnotil z pohledu naplnění všech jednotlivých forem mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany bylo vydáno bez jakéhokoliv projevu libovůle v rozhodování. K otázce azylově relevantních důvodů lze odkázat na četnou judikaturu Nejvyššího správního soudu, která se s obdobnými námitkami, které vznáší stěžovatel, již dostatečně vypořádala (např. rozsudky NSS sp. zn. 4 Azs 23/2003, sp. zn. 5 Azs 6/2011, sp. zn. 2 Azs 45/2008, sp. zn. 6 Azs 235/2004, sp. zn. 3 Azs 303/2004, sp. zn. 4 Azs 333/2004, sp. zn. 4 Azs 31/2003, sp. zn. 5 Azs 3/2003, sp. zn. 4 Azs 7/2011, etc.) Stěžovateli byla v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu dána dne možnost se seznámit s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí, či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání, avšak tento se k seznámení se s podklady nedostavil a ani se žádným způsobem z tohoto správního úkonu neomluvil. V postupu žalovaného, který vyhodnotil krajský soud jako souladný se zákonem, neshledal Nejvyšší správní soud žádné pochybení. Právní úprava doručování dle § 24 zákona o azylu zajišťuje, že žadatel o azyl má po celou dobu řízení možnost přebírat zásilky buď v azylovém zařízení, nebo v jiném místě hlášeného pobytu, které si zvolí; v takovém případě však musí respektovat pravidla součinnosti. Transpozice procedurální směrnice přinesla do zákona o azylu možnost doručovat žadateli o udělení mezinárodní ochrany písemnosti i na adresu dohodnutou pro doručování, tedy na tzv. propustku, za podmínky, že tato adresa platí alespoň 15 dní. Tato změna přinesla větší flexibilitu a rychlost řízení ve věci mezinárodní ochrany a je zajištěna i větší informovanost účastníků řízení. Důležité je, aby si cizinec označil na adrese, kde se zdržuje, schránku svým jménem, o čemž je poučován; to stěžovatel neučinil. Rovněž v této otázce lze odkázat na setrvalou judikaturu, ze které krajský soud při posouzení námitek stěžovatele nevybočil. Např. v rozsudku ze dne 30. 8. 2019, čj. 2 Azs 68/2018-60, Nejvyšší správní soud konstatoval: „K tomu, aby se o doručování zásilky dozvěděl včas, postačí, bude-li žadatel o azyl zhruba jednou za týden až deset dnů kontrolovat poštovní schránku v místě doručování. Za těchto podmínek je zcela přiměřené po něm požadovat, aby výše uvedené také činil. Nečiní-li tak a v místě, kam mu má být doručováno, nekontroluje došlou poštu, je zásadně k jeho tíži, pokud si zásilku z tohoto důvodu nevyzvedne, a uplynutím úložní doby bude zásilka doručena fikcí § 24 odst. 3 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.“; obdobně lze odkázat např. na rozsudky NSS sp. zn. 2 Azs 4/2013, sp. zn. 7 Azs 271/2004, sp. zn. 4 Azs 104/2005, sp. zn. 5 Azs 16/2004, sp. zn. 4 Azs 278/2004, sp. zn. 2 Azs 258/2004, etc).

[11] O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu